

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Комітет з питань правової політики

01008, м.Київ-8, вул. М. Грушевського, 5, тел.: 255-35-84

В И С Н О В О К

щодо проекту Закону про лобістську діяльність
(реєстр. № 3059-3 від 03 березня 2020 року)

За дорученням Першого заступника Голови Верховної Ради України від 10 березня 2020 року Комітет Верховної Ради України з питань правової політики розглянув на своєму засіданні 03 березня 2021 року (протокол № 49) проект Закону про лобістську діяльність (реєстр. № 3059-3 від 03 березня 2020 року), поданий народними депутатами України Монастирським Д.А., Фроловим П.В. (далі – Законопроект), та встановив таке.

Згідно з пояснювальною запискою до Законопроекту його метою є переведення лобістської діяльності в Україні в правове поле, зменшення корупційних ризиків у стосунках представників влади з представниками суспільства та бізнеса, створення державного реєстру лобіювання, відмежування лобіювання від адвокації та адвокатської діяльності, врегулювання питань, пов'язаних із замовними публічними акціями.

Для досягнення зазначеної мети авторами пропонується прийняти новий Закон про лобістську діяльність, який визначатиме правові засади організації, здійснення та регулювання лобістської діяльності в Україні, а також пропонується внести відповідні зміни до Кримінального кодексу України та Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських формувань».

Розглядаючи Законопроект, Комітет з питань правової політики виходить з такого.

Законопроектом пропонується передбачити, що «забороняється лобіювання у сферах: 1) зовнішньо- та внутрішньо-політичної діяльності України, якщо це суперечить Закону України «Про засади зовнішньої та внутрішньої політики»; 2) національної безпеки та оборони, в тому числі в інформаційному просторі та кіберпросторі; 3) суверенітету та територіального устрою України; 4) діяльності сил оборони, окрім питань підвищення правової та соціальної захищеності працівників та службовців формувань сил оборони або підвищення їх професійного рівня чи матеріально-технічного забезпечення, питань підвищення захисту конституційних прав та свобод громадян України, іноземців та осіб без громадянства; 5) права на свободу

совісті» (частина друга статті 9 Законопроекту). Такі положення, на думку членів Комітету, суперечать пунктам 1, 9, 13, 17, 18 частини першої статті 92 Конституції України, відповідно до яких права і свободи людини і громадянина, гарантії цих прав і свобод; основні обов'язки громадянина, засади зовнішніх зносин, територіальний устрій України, основи національної безпеки, правовий режим державного кордону визначаються законами України, а також частині другій статті 5 Основного Закону України, якою передбачено, що носієм суверенітету і єдиним джерелом влади в Україні є народ, який здійснює владу безпосередньо і через органи державної влади та органи місцевого самоврядування.

Також члени Комітету звертають увагу, що із конституційних принципів рівності і справедливості випливає вимога визначеності, ясності і недвозначності правової норми. В свою чергу, численні положення Законопроекту не є ясними, чіткими та однозначними, зокрема, щодо заборон суб'єктам лобіювання, суб'єктам самолобіювання, лобістам та об'єктам лобіювання вчиняти певні дії (частини третя, п'ята статті 9 Законопроекту), вимог до лобістів та суб'єктів лобіювання (частини перша, друга статті 10 Законопроекту), державного нагляду та контролю за лобіюванням (частина третя статті 14 Законопроекту) тощо. Викладення та зміст вказаних норм Законопроекту не сприяє їх належному розумінню та однозначному застосуванню у майбутньому.

Крім того, члени Комітету висловлюють зауваження щодо доцільності віднесення до об'єктів лобіювання працівників патронатних служб; осіб, які входять до складу конкурсних комісій, утворених відповідно до Закону України «Про державну службу»; офіційних радників тощо (частини перша, третя статті 4 Законопроекту).

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України у своєму висновку висловило низку зауважень до змісту Законопроекту, зокрема, щодо неконституційності окремих запропонованих норм, а також щодо недоліків техніко-юридичного, стилістичного, лексичного характеру, зауважило про наявність орфографічних помилок та неточностей, потребу внесення редакційних та техніко-юридичних уточнень. Додатково Управління зазначило, що Законопроект всупереч вимогам частини першої статті 27 Бюджетного кодексу України та частини третьої статті 91 Регламенту Верховної Ради України не містить розрахунку розміру відповідних витрат. З огляду на вищевказане, Управління дійшло висновку про те, що Законопроект потребує істотного доопрацювання.

Комітет Верховної Ради України з питань бюджету у своєму висновку від 17 червня 2020 року зазначив, що Законопроект має вплив на показники державного бюджету (приведе до збільшення видатків, а також може зумовити збільшення доходів і видатків залежно від санкцій за виявлені правопорушення), проте суб'єктом права законодавчої ініціативи не надано належного фінансово-економічного обґрунтування (включаючи відповідні розрахунки) та пропозицій змін до законодавчих актів України щодо

скорочення витрат бюджету та/або джерел додаткових надходжень бюджету для досягнення збалансованості бюджету.

Міністерство юстиції України висловило низку зауважень до Законопроекту, не підтримує окремі його положення та вважає, що він потребує доопрацювання.

Інститут законодавства Верховної Ради України, Національна академія правових наук України, Організація з безпеки та співробітництва в Європі висловили низку зауважень і рекомендацій до Законопроекту.

Зважаючи на те, що Конституція України має найвищу юридичну силу, а закони та інші нормативно-правові акти приймаються на її основі і повинні відповідати їй (частина друга статті 8 Основного Закону України), члени Комітету дійшли висновку, що прийняття вказаного Законопроекту призведе до порушення численних норм Конституції України.

На підставі викладеного, Комітет з питань правової політики вирішив:

1. Визнати проект Закону про лобістську діяльність (реєстр. № 3059-3 від 03 березня 2020 року), поданий народними депутатами України Монастирським Д.А. та Фроловим П.В., таким, що суперечить положенням Конституції України.

2. Рекомендувати Голові Верховної Ради України повернути Законопроект суб'єкту права законодавчої ініціативи без його включення до порядку денного п'ятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання та розгляду на пленарному засіданні Верховної Ради України.

Голова Комітету

А.Є. КОСТІН

СЕДО ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: Костін Андрій Євгенович
Сертифікат: 58E2D9E7F900307B0400000053E22E001E348F00
Дійсний до: 27.01.2023 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
№ 04-26/03-2021/79509 від 04.03.2021

422847